

KORPPOO JA KORPOSTRÖM

ARKEOLOGINEN VEDENALAINVENTOINTI JA TUNNETTUIJEN KOHTEIDEN TARKASTUS

NORDIC MARITIME GROUP OY
EVELIINA SALO JA MAIJA HUTTUNEN
PROJEKTINRO F-56:2019
20.12.2019

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä.....	3
2. Johdanto.....	3
3. Arkisto- ja rekisteritiedot.....	4
4. Yleiskartta.....	4
5. Tutkimusalue ja luonnonympäristö.....	5
6. Alueen geologista historiaa.....	7
7. Alueen historiaa.....	10
7.1. Tutkimusalue 1 - Korpoströmin meritaistelualue ja lähiympäristö.....	10
7.2. Tutkimusalue 2 - Venäläisen kaleerilaivaston satama ja lähiympäristö.....	14
8. Kenttätyöt.....	14
8.1. Viistokaikuluotaus.....	14
8.2. Ilmakuvaus.....	15
8.3. Tunnettujen kohteiden tarkastukset.....	16
8.4. ROV- ja sukellustarkastukset.....	16
9. Kohteet.....	17
10. Tulosten tulkinta.....	36

Lähteet

Painetut lähteet

Elektroniset lähteet

Henkilökohtaiset tiedonannot

Karttalähteet

1. TIIVISTELMÄ

Nordic Maritime Group Oy suoritti yhteistyössä Museoviraston kanssa arkeologisen inventoinnin Korppoon ja Korpoströmin ympäristöön määritellyillä tutkimusalueilla 30.9.-4.10.2019. Tutkimuksessa tarkastettiin ennestään tunnettuja muinaisjäännöskohteita kuten kalliohakkauksia ja kallioihin kiinnitettyjä rautalenkkejä. Korpoströmin vierasvenesataman läheisyydessä tarkastettiin yksi hylkykohde. Viistokaikuluotauksen ja ilmakuvauksen perusteella tarkastettiin muutamia kiinnostavia anomalioita. Uusia muinaisjäännöksiä todettiin Björkholmin saarella. Vesialueilta ei tehty varmoja muinaisjäännöshavaintoja.

2. JOHDANTO

Inventointi liittyy Museoviraston tarpeeseen lisätä tietoa Suomen vedenalaisesta ja ranta-alueiden arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Museovirasto määrittelee, että on tarpeen saada tietoa vanhoihin saaristosatamiin ja väyliin liittyvästä kulttuuriperinnöstä. Työ tukee myös merialuesuunnitteluun liittyvän BalticRIM –hankkeen tavoitteita.

Korpoström on vanha satama- ja luotsinvaihtopaikka ja liikenteen solmukohta keskellä Turunmaan saaristoa. Se on tunnettu kotimaisen ja ulkomaisen liikenteen pysähdyspaikkana keskiajalta lähtien ja ympäristön paikannimistössä on viitteitä myös rautakautisesta käytöstä. Hässlö fjärdenin vesialueella käytiin Korpoströmin meritaistelu 1743 ja Hjortön saarta on käytetty sotalaivojen tukikohtana 1700-1800-luvuilla.

Tutkimus sijoittui kahdelle erilliselle alueelle, jotka nimettiin tutkimusalueiksi 1 ja 2. Alue 1 sijaitsee Korpoströmin ympäristössä ja alue 2 Korppoon keskustan läheisillä maa- ja vesialueilla.

Lisätietoja: eveliina@nordicmaritime.fi tai + 358 44 326 7097.

Vesilahdella 20.12.2019

Eveliina Salo
FM Meriarkeologi

Maija Huttunen
FM Merigeologi

3. ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Tutkimuksen laatu:	Arkeologinen vedenalaisinventointi
Tutkimuksen syy:	Tutkimus
Alue:	Parainen: Korppoo ja Korpoström
Peruskartta:	TM35 lehtijako L3133F2, L3133D4, L3134C2 ja L3134C4
Tutkittavan alueen laajuus:	Alue 1 noin 165 hehtaaria, alue 2 noin 50 hehtaaria
Tutkimuslaitos:	Nordic Maritime Group Oy ja Museovirasto
Projektinro:	F-56:2019
Tutkimusryhmä:	Meriarkeologi Eveliina Salo ja merigeologi Maija Huttunen NMG Oy ja Riikka Tevali Museovirasto
Tutkimuksen tilaaja:	Museovirasto
Kenttätyöt:	30.9.-4.10.2019
Tutkimusraportti:	20.12.2019
Raportin jakelu:	Museovirasto, Korppoon kotiseutumuseo ja Saaristokeskus Korpoström

4. YLEISKARTTA

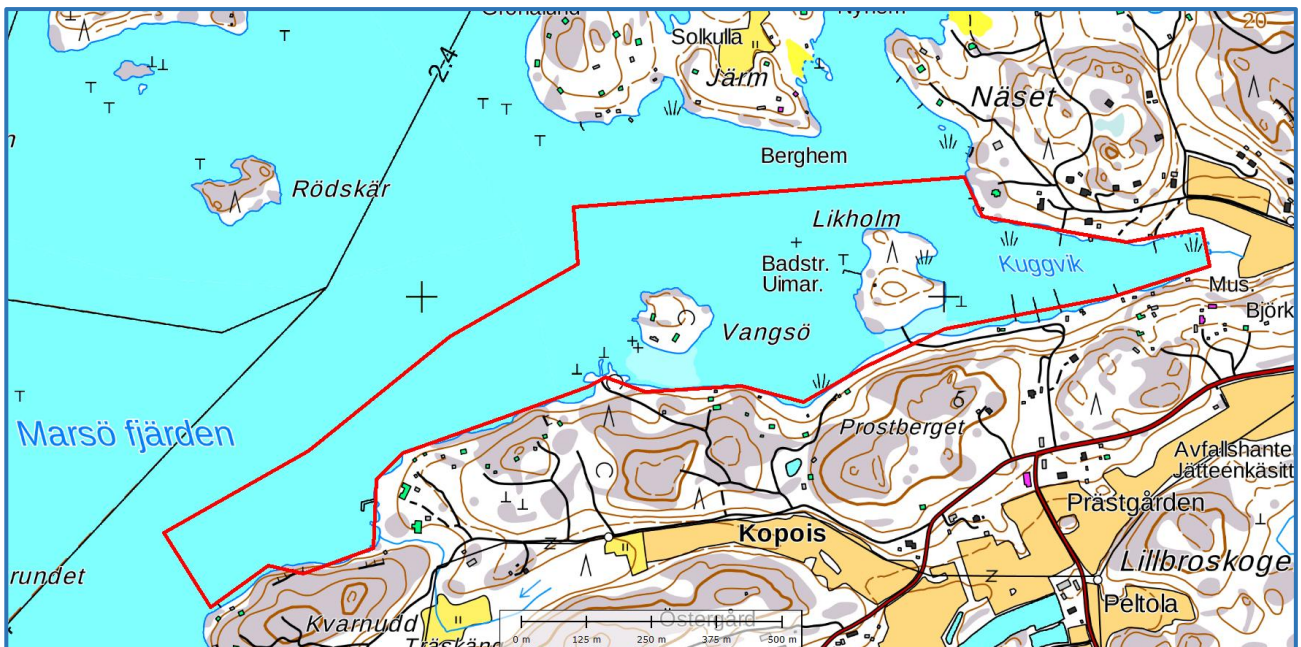
Kartta 1. Tutkimusalueet sijaitsevat Paraisilla Turun saaristossa. Sijainti on merkitty karttaan keltaisella. Karttaphoja: MML peruskartta.

5. TUTKIMUSALUEET JA LUONNONYMPÄRISTÖ

Veden syvyys tutkimusalueella 1 on noin 0-31 metriä ja tutkimusalueella 2 noin 0-23 metriä. Pohjanlaatu vaihtelee molemmilla alueilla pehmeästä kallioiseen. Näkyvyys vedessä oli tutkimusajankohtana noin 1-3 metriä paikasta riippuen.

Kartta 2. Tutkimusalue 1 Korpoströmissä on merkitty karttaan punaisella. Karttapohja: MML peruskartta.

Kartta 3. Tutkimusalue 2 Korpoösa on merkitty karttaan punaisella. Karttapohja: MML peruskartta.

Korpoströmin ympäristöstä tunnetaan runsaasti venäläisten vierailuista jääneitä kiviuneja. Svante Dahlström päätteli tutkimuksissaan vuonna 1937, että venäläisen laivaston ankkuri- tai rantautumispaikat korreloivat kiviunien sijaintiin. Saarista tunnetaan eriaikaisia kalliohakkauksia ja suuria kiinnitysrenkaita sekä ainakin yksi labyrintti.

Kartta 4. Korpoströmin edustalta tunnetaan mm. kalliohakkauksia ja Snöbelin saarelta ainakin 31 kappaletta kiviuneja. Kartta: MML/paikkatietoikkuna.

Kartta 5. Korppoon tutkimusalueelta Marsö fjärdenin rannoilta tunnetaan kolme kiviunia. Kartta: MML/paikkatietoikkuna.

Christer Westerdahl käsittelee artikkelissaan Shipyards and Boatbuilding Sites, Features of the Maritime Cultural Landscapes of the North laivanrakennukseen ja merenkulkuun liittyvää paikannimistöä. Sattumalta Korpoströmin lähisaarista löytyy Dömskär ja Krängskär, jotka Westerdahlin mukaan voivat molemmat viitata laivojen korjauspaikkoihin. Tällaiset paikat olisivat olleet yllättävää korjaustarvetta varten rakennettuja. Ruotsin termi "krängkista" tarkoittaa rantaveteen rakennettua hirsiaarkkua, johon alus on voitu kallistaa korjausta varten.¹

6. ALUEEN GEOLOGISTA HISTORIAA

Saaristomeri on geologialtaan hyvin rikkonaista. Alueen kehitykseen on vaikuttanut kaksi erillistä geologista prosessia: kallioperän kehitys ja maaperän kehitys². Itämeren alueen erityispiirteenä on jääkauden aiheuttama maankohoaminen, joka jatkuu vielä nykypäivänäkin.

Alueen kallioperällä, sen laadulla ja rakenteella sekä tektonisilla ruhjeilla on ollut suuri vaikutus Saaristomeren merenpohjan nykyiseen topografiaan ja maalajien jakaantumiseen. Mantereella kallioisia alueita on paljon, ja saarista suurin osa on kalliosaaria ilman merkittävää irtomaapeitettä. Paljastuneena olevan kallioperän runsaus on tyypillinen piirre myös rannikon läheisyydessä olevalle merenpohjalle. Aallokon kuluttava voima on huuhtonut matalikkojen lakiosat lähes puhtaiksi irtomaa-aineksista. Jäljelle on jäänyt vain karkein aines, kuten erikokoiset kivenlohkareet.³

Alueen kallioperälle on luonteenomaista erilaiset granitoidiset syväkivet ja metamorfoituneet pintasyntyiset kivilajit, jotka muodostavat kapeahkoja liuskeisuuden kulun suuntaisia vyöhykkeitä. Tämä suuntaus on havaittavissa myös merenpohjan kallioalueilla. Nykyiset saaret muodostuvat pääasiassa kovemmista syväkivistä, jotka ovat jääneet koholle pehmeämpien kivilajien kuluessa niitä syvemmälle.⁴

Kallioperään eri aikoina vuorenpoimutuksen jälkeen syntyneet nuoremmat rakenteet ovat myös vaikuttaneet pinnanmuodostukseen. Ne muodostavat heikkousvyöhykkeitä, joihin rapautuminen ja kulutus on kohdistunut tervettä kallioperää voimakkaammin. Kallioperän suurimmat ruhjevyyhykkeet näkyvät yleisesti merigeologisilla kartoilla savien täyttäminä syvänteinä.⁵

Viimeisen jääkauden lopulla, noin 10 000–12 000 vuotta sitten, mannerjäätikö vetäytyi Suomen yli luoteeseen. Jäätikön reuna päättyi kaikkialla veteen. Veden syvyys oli tuolloin noin 200 metriä suurempi kuin nykyään. Jäätikö muokkasi muun muassa saaria hiomalla tulosuunnan sivuja loiviksi silokallioksi ja vastakkaisten sivujen murskautuessa jyrkänteiksi⁶.

Yleisimmin alueella tavattavat maaperägeologiset muodostumat koostuvat joko moreeneista tai glasifluviallisista kerrostumista. Moreeni on jäätikön kuljettamaa ja kerrostamaa ainesta.⁷ Moreeni

¹ Westerdahl 2009, 47-48.

² Olav Eklund, <http://www.geologia.fi/index.php/2018/05/24/miksi-lounais-suomessa-on-saaristo/>.

³ Lehtinen et al. (toim.) 1998.

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

⁶ Olav Eklund, <http://www.geologia.fi/index.php/2018/05/24/miksi-lounais-suomessa-on-saaristo/>.

⁷ Anu Hakala, <http://www.geologia.fi/index.php/2018/05/28/moreenit/>.

on yleensä kerrostunut suoraan kallioperän päälle ja myötäilee pohjatopografiaa. Yleisesti Itämeren kallioperä on peittynyt jäätikön kuljettamalla moreenilla kerroksen paksuuden vaihdellessa parista metristä kymmeneen metriin. Paikoitellen moreenikerros voi kuitenkin puuttua kokonaan⁸. Moreenia esiintyy tasaisen merenpohjaa peittävän kerroksen lisäksi myös drumliineina ja de Geer - moreeneina tai päätemoreeneina.

Sulavesivirtojen mukanaan kuljettamasta aineksesta kerrostuivat jäätikön alla glasifluvიაალისet, lajittunutta karkeaa ja pyöristynyttä ainesta sisältävät, harjut.

Itämeren vaiheisiin on vaikuttanut muun muassa ilmaston lämpeneminen, siitä johtunut eustaattinen merenpinnan nousu sekä jäätikön reunan perääntyminen, ja isostaattinen maankohoaminen. Deglasiaatio vaikutti välillä 15 000–9 000 BP Itämeren alueen merenpinnan vaihteluihin. Yhdessä nämä ovat aiheuttaneet muutokset meri- ja järvivaiheiden välillä tietojen tallentuessa sedimenttikerroksiin.

Nykyään eustaattinen merenpinnan nousu on noin 1,5 mm vuodessa. Tutkimusalueella isostaattinen maankohoaminen suhteessa maan keskipisteeseen on noin 5–6 mm vuodessa eli maannousu suhteessa merenpintaan on noin 3,5–4,5 mm. (Kuva 1.)⁹ Tämä tarkoittaa, että maa nousee merestä vuosisadassa noin 35–45 senttiä. Esimerkiksi Korppoon meritaistelun aikaan, vuonna 1743, merenpinta on ollut nykyistä keskimäärin 95–125 senttiä korkeammalla. Tutkimusajankohtana merenpinnan korkeus vaihteli 0 – +20 sentin välillä ja tämä on otettu huomioon myös rannansiirtymämalleja tehtäessä.

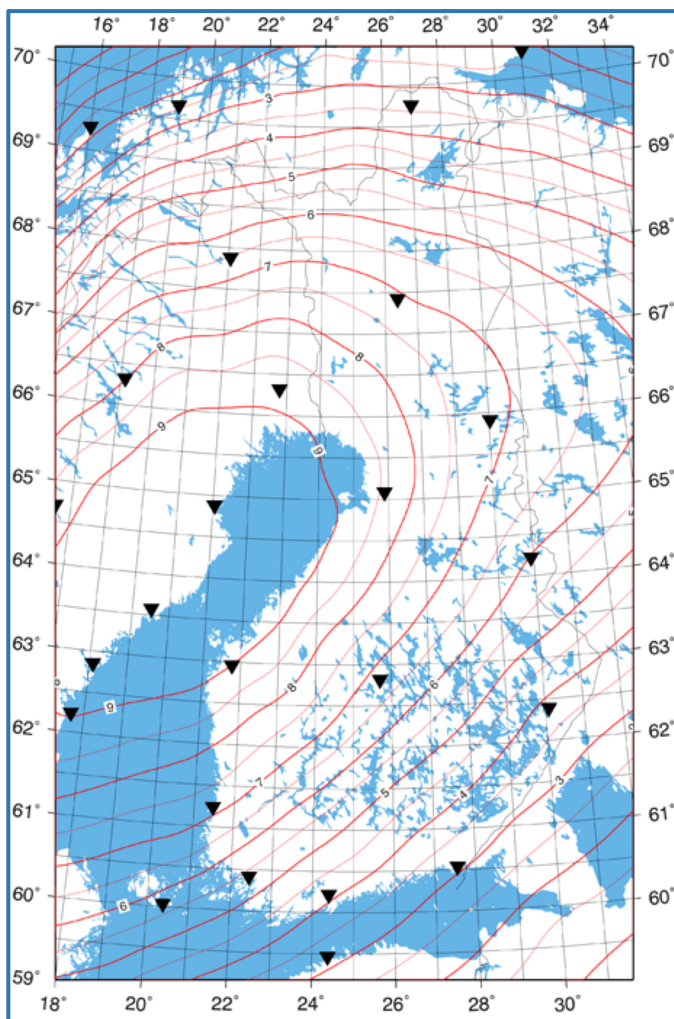
Kuvaan kaksi ja kolme on mallinnettu Kuggvikin alue Korppoon meritaistelun aikoihin. Kuvan kaksi avulla voidaan päätellä, että Kuggvik on hyvinkin voinut toimia Korppoon meritaistelun aikaan kaleerilaivaston satamapaikkana merenpinnan ollessa jopa 125 senttimetriä nykyistä korkeammalla. Kuvassa kolme on nähtävillä tutkimuksen aikana löytyneiden mahdollisten laituriarkkujen sijainti tunnettuun ryssänuuniin nähden.

Kuvassa neljä on Korpoströmissä sijaitsevan Skorvlotin luodon rannansiirtymä noin 1750–2019 välisenä aikana. Kohde kaksi on rautainen kiinnitysrengas ilmeisesti vuodelta 1842. Se sijaitsee melko tarkkaan vuoden 1743 rantaviivassa. Rengas oli vuonna 1842 noin 45 senttimetriä vedenpinnan yläpuolella ja sijoitukseltaan looginen, mikäli rengasta on käytetty salmen sulkemiseen puomien avulla.

Rannansiirtymän mallinnus on olennainen osa ranta-alueiden tutkimuksessa ja sitä tulisi mahdollisuuksien mukaan tehdä nykyistä enemmän. Droonilla otettujen ilmakuvien perusteella tehdyt korkeusmallit ovat varsin nopea tapa tehdä karkeaa korkeusmallinnusta.

⁸ Winterhalter 1992.

⁹ Markku Poutanen, <https://www.maanmittauslaitos.fi/tutkimus/teematietoa/maannousu>.

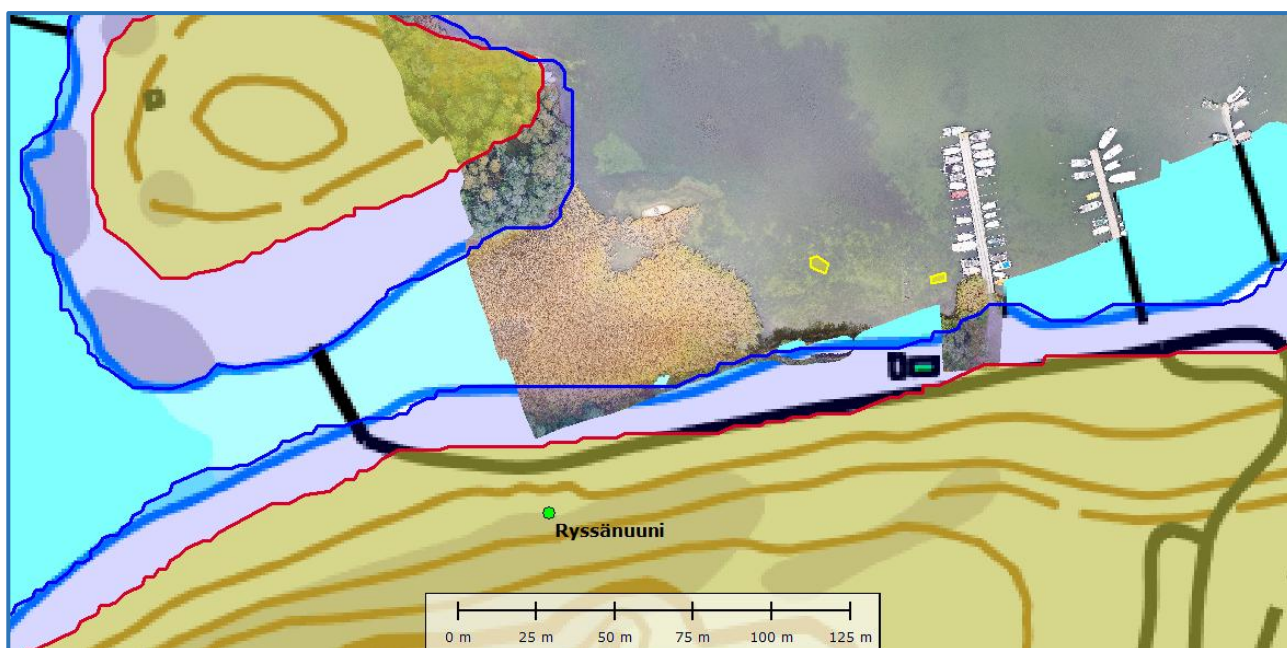

Kartta 6.

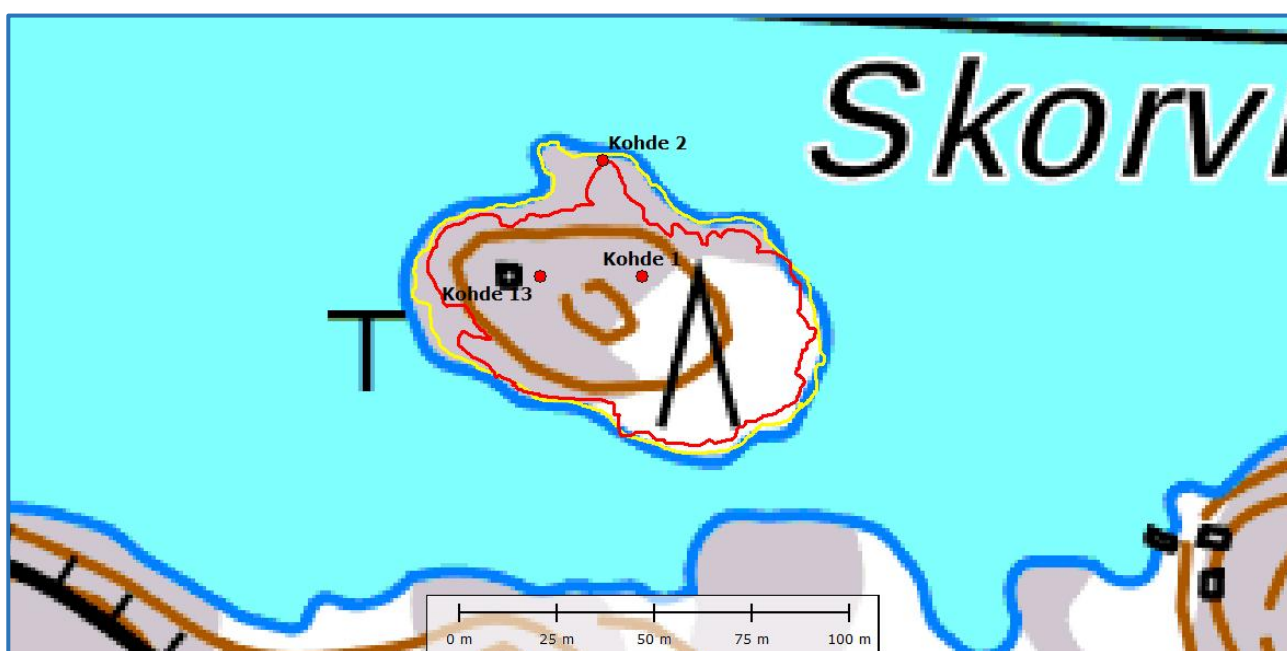
Suomen maannousu suhteessa Maan keskipisteeseen. Merenpinnan nousu on noin 1,5 mm. vuodessa, joten maannousu suhteessa merenpintaan on vastaavaa määrää pienempi. (Maanmittauslaitos, Poutanen).

Kartta 7. Kuggvikin alue. Keltaisella pohjalla ja punaisella rajalla on merkitty merenpinnan korkeus karkeasti vuoden 1743 Korppoon meritaistelun aikaan. Sinisellä viivalla on merkitty nykyinen merenpinta ja sinertävällä alueella rannansiirtymä.

Kartta 8. Kohteiden 14 ja 15 rannansiirtymisen suhteen. Pohjakuvana tutkimuksen aikana kuvattu ilmakuva sekä maastokarttapohja.

Kartta 9. Rannan siirtymä 1743–2019 Skorvlotin luodolla. Punaisella arvioitu vuoden 1743 rantaviiva ja keltaisella nykyinen rantaviiva.

7. ALUEEN HISTORIAA

7.1. TUTKIMUSALUE 1 - KORPOSTRÖMIN MERITAISTELUALUE 20.5.1743 JA LÄHIYMPÄRISTÖ

Marcus Lepola on tutkinut Korpoströmissä toukokuussa 1743 tapahtunutta Ruotsin ja Venäjän välistä meritaistelua. Taistelu liittyi Ruotsin ja Venäjän keisarikunnan Hattujen sodan (1741-1743)

tapautumiin. Taistelun kulku tunnetaan yksityiskohtaisesti ja aluetta on tutkittu sukeltaen harrastajien toimesta. Tiedetään, että taistelussa ei uponnut aluksia. Vesialueelta ei ole tykinkuulien lisäksi tehty muita löytöjä. Korpoströmiin on pystytetty muistomerkki taistelussa kaatuneiden muistoksi. Vainajat on haudattu Korpoströmiin.

16.5.1743 venäläinen kaleerilaivasto leiriytyy Korpoströmiin. Venäläiset perustivat etuvartioaseman Snöbelin saarelle. Saarella paistettiin leipää kiviuneissa koko laivaston tarpeisiin. Ruotsalaisten laivasto on 18.5. ankkurissa Hjortön kaakkoisrannalla sekä Suluskärin ja Västra Furuskärin ympäristössä. Yöllä 20.5. ruotsalaiset hyökkäsivät Snöbeliin ja valloittivat sen. Meritaistelu kestää päivän, jonka seurauksena ruotsin laivasto perääntyy Ahvenanmaalle. Venäläisten laivasto jää Korpoströmiin korjaamaan aluksiaan.¹⁰

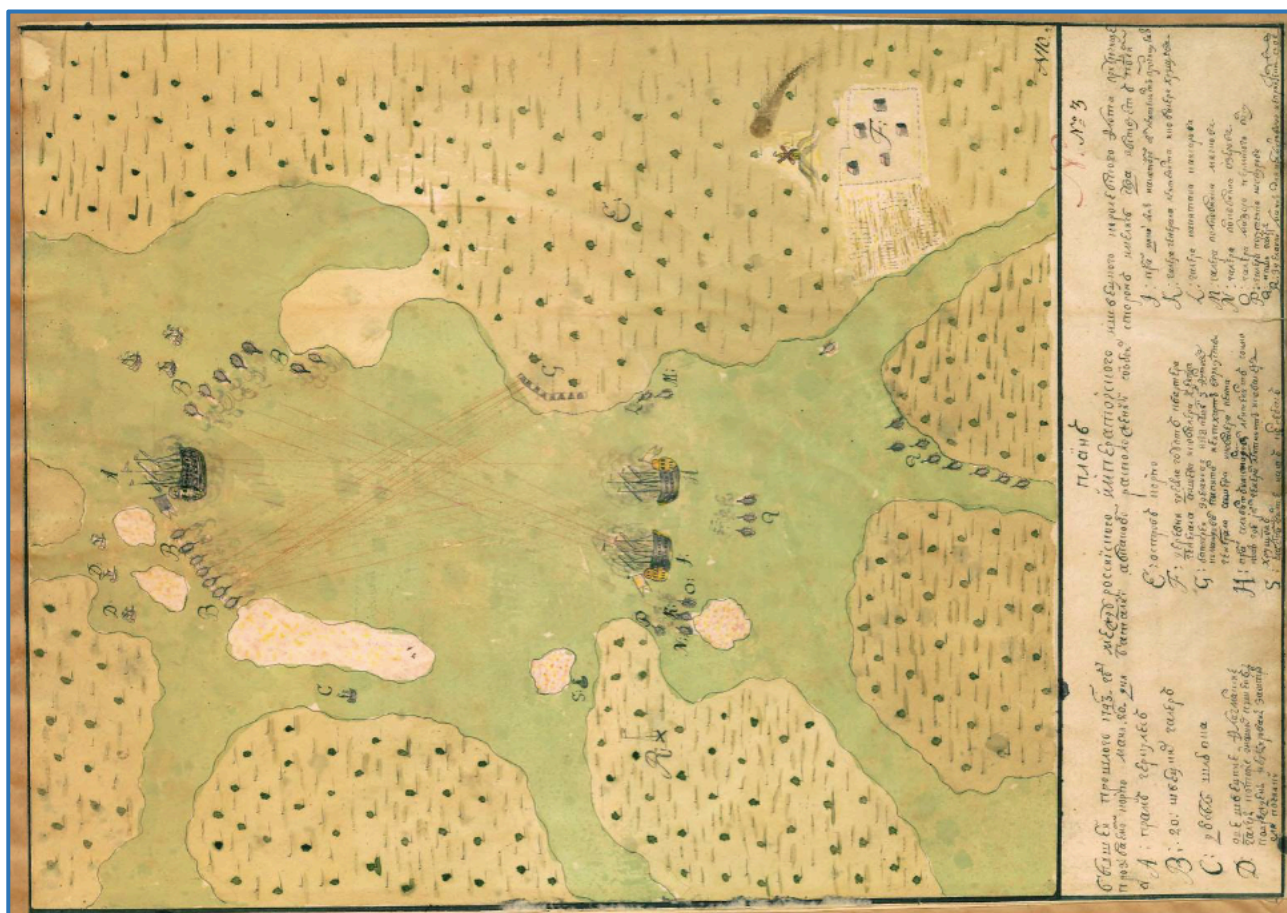

Kartta 10. Korppoon meritaistelun kartta 20.5.1743. Karttaan on merkitty ruotsalaisen laivaston satamapaikka oikeassa alakulmassa. Lähde: Krigsarkivet, SE/KrA/0425/15/114.

¹⁰ <http://skargardscentrum.fi/fastprogram/costal-past/?lang=fi>.

Kartta 11. Korppoon meritaistelun kartta 20.5.1743. Karttaan on selostettu laivastojen ryhmittymistä.
Lähde: Krigsarkivet, SE/KrA/0425/15/113.

Kartta 12. Korppoon meritaistelun kartta 20.5.1743. Lähde: Krigsarkivet, SE/KrA/0425/15/115.

Uunit on useimmiten kasattu pyöristyneistä tai pyöristyneistä ja särmikkäistä lohkeista. Joissakin tapauksissa siirtolohkare tai kallioseinämä muodostaa yhden uunin seinämistä. Eräissä uuneista on havaittavissa lämpölaajenemisvaurioita. Uunien pituus vaihtelee 1,9-4,1 metrin ja leveys 1,3-2,8 metrin välillä.

This is a historical map of the Rönneby area in Sweden. The map shows a network of islands and waterways. Key locations labeled include Öster Kalax By, Rumar By, Källholm, Granö, and Snickell. The map is marked with numerous handwritten numbers and names, indicating specific points of interest and geographical features. The map is drawn on aged, slightly discolored paper with a grid of red lines.

¹¹ www.kyppi.fi; Smulter 1994, 419.

7.2. TUTKIMUSALUE 2 - VENÄLÄISEN KALEERILAIVASTON MAHDOLLINEN SATAMA JA LÄHIYMPÄRISTÖ

Suuri Pohjansota käytiin 1700-1721, jolloin osa Venäjän Itämeren laivastosta arvellaan pitäneen satamapaikkaa Marsö fjärdenillä Korppoon edustalla Vangsön saaren molemmin puolin. Teoria perustuu kiviunien sijaintiin rannoilla ja Marcus Lepolan tutkimuksissa havaittujen meren pohjassa pystyssä olevien puupaalujen sijaintiin rannan edustalla. Svante Dahlström osoitti vuonna 1937 kiviunien sijainnin sopivan hyvin yhteen venäläisen kaleerilaivaston liikkeiden kanssa Turunmaan saaristossa vuosina 1714-1721 ja 1741-1743.¹² Marsö fjärdenin rannalta Korppoon edustalla tunnetaan kolme ryssänuunia.

8. KENTTÄTYÖT

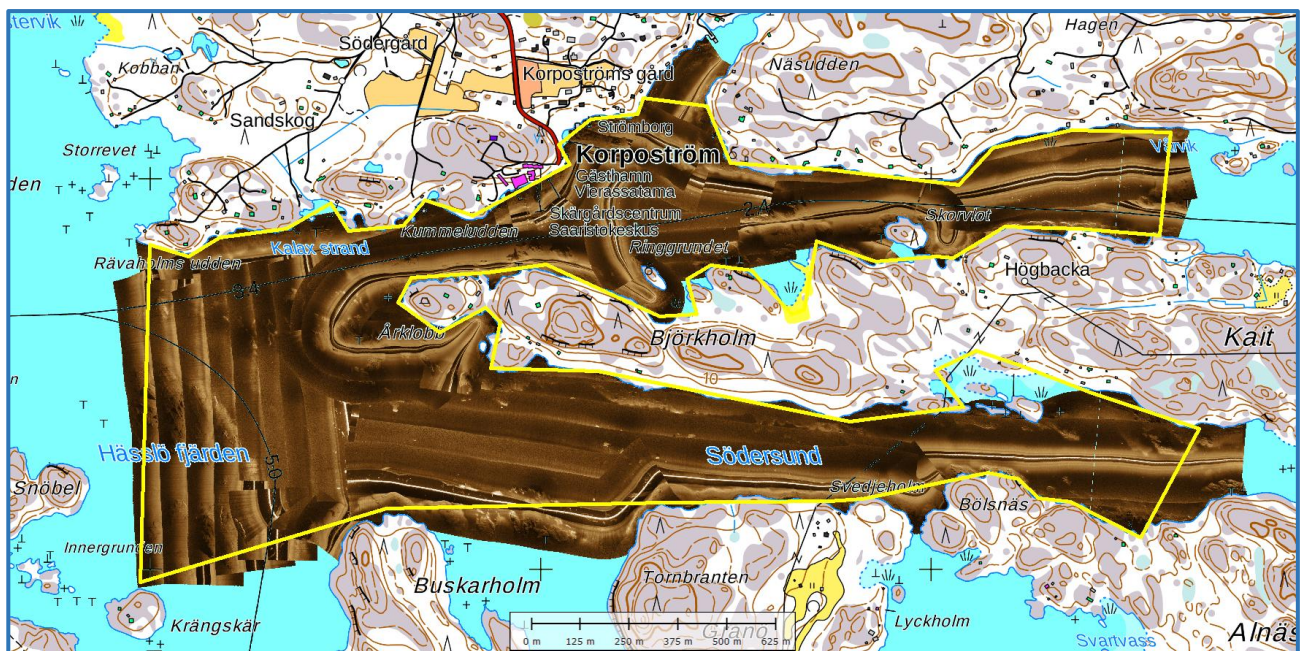
Kenttätyöt suoritettiin 30.9.-4.10.2019. Kenttätöihin osallistuivat Museovirastosta meriarkeologi Riikka Tevali ja Nordic Maritime Group Oy:stä meriarkeologi Eveliina Salo ja merigeologi Maija Huttunen.

8.1. VIISTOKAIKULUOTAUS

Korpoströmin edustalla luodattiin yhteensä 165 hehtaaria Björkholmin ja Kaitin saarten pohjois- ja eteläpuolella sekä Hässlö fjärdenin itäosaa. Korppoon edustalla luodattiin 50 hehtaaria Marsö fjärdenin itärantaa ja Kuggvikin satamaa. Korppoon alueen historiaa tutkivan Marcus Lepolan tutkimuksiin perustuen luodattiin Korppoon edustalla Marsö fjärdenin itärantaa sekä Kuggvikin satama. Marsö fjärdenin itärannalla on tunnettuja venäläisten kiviuneja, minkä perusteella oli epäily, että rannalla olisi myös ollut kaleerilaivaston satamapaikka, johon liittyisi pohjassa olevia paalutuksia. Rannat ovatkin monelta osin erittäin soveltuvia satamapaikoiksi jyrkästi syventyvine kallioisine rantoineen. Paalutuksista ei tehty havaintoja, eikä sellaisia olisi näin syvään veteen aluksia varten ollut tarpeellista tai mahdollistakaan tehdä. Alue soveltuu sen sijaan erinomaisesti ankkuroitumiseen ja rantautumiseen.

Viistokaikuluotauksen perusteella tarkastettiin muutamia anomalioita ROV:illa, mutta mitään kulttuuriperintöön viittaavaa ei löydetty.

¹² Smulter 1994, 419; Marcus Lepola haastattelussa lehteen Åbo Underrättelser 14.6.2019. <https://news.abounderrattelser.fi/fornfynd-i-korpo-gravar-fran-bronsaldern-och-stenugnar-fran-ryska-flottans-operationer/>.

Kartta 14. Mosaiikkikuva viistokaikuluotauksesta alueella 1.

Kartta 15. Mosaiikkikuva viistokaikuluotauksesta alueella 2.

8.2. ILMAKUVAUS

Tutkimusalueiden matalat alueet kuvattiin ilmasta DGI Mavic Pro -kopterilla. Ilmakuvaus täydentää viistokaikuluotaukseen liian matalien alueiden tutkimusta. Ilmakuvien perusteella havaittiin muutamia kohteita, jotka tarkastettiin maastossa jalan ja sukeltaen. Prostbergetin edustalla tarkastettiin sukeltaen rikkoutunut hirsiaarkku kiviperustaisen laiturin edustalla. Arkun koordinaatit ovat TM35FIN N 6681801, E 196723. Suurin osa puutavarasta vaikuttaa olevan muutaman kymmenen vuotta vanhaa.

Kuva 1.

Hirsiarkun jäänteet
laiturin edustalla.

Vangsön saaren lounaispuolella mantereella tarkastettiin jalkaisin ilmakuvassa havaittu anomalia. Paikalla havaittiin moderni hylätty kaivanto. Todennäköisesti se on tehty satama-altaaksi. Altaan koordinaatit ovat TM35FIN N 6681865, E 196342.

Kuva 2.

Neliskulmainen kaivanto
herätti huomiota
ilmakuvissa.

8.3 TUNNETTUJEN KOHTEIDEN TARKASTUKSET

Ennestään tunnettuja muinaisjäännöskohteita tarkastettiin Korpoströmin ympäristössä. Alueella sijaitsee kalliohakkauskia ja renkaita kalliossa sekä labyrintti. Vesialueella tarkastettiin yksi tunnettu hylkykohde. Tarkastetut kohteet on esitelty luvussa 9.

8.4. ROV- JA SUKELLUSTARKASTUKSET

Korpoströmin edustalla Syvälaxvikenin suulla tarkastettiin ROV-robotilla muutamia viistokaikuluotaamalla havaittuja kohteita. Anomaliat osoittautuivat irrallisiksi tukeiksi ja muuksi moderniksi romuksi.

Sukeltaen tarkastettiin Skorvlotin löytöpaikan ympäristöä (mj.tunnus 1000021278) ja Björkholmin laivahakkauksen edustaa. Pohjasta ei tehty havaintoja kulttuuriperintöön viittaavasta. Pohjanlaatu

on irttonaista ja pölyyävää, joten mahdolliset satoja vuosia vanhat jäänteet ovat todennäköisesti jo hautautuneet sedimenttiin.

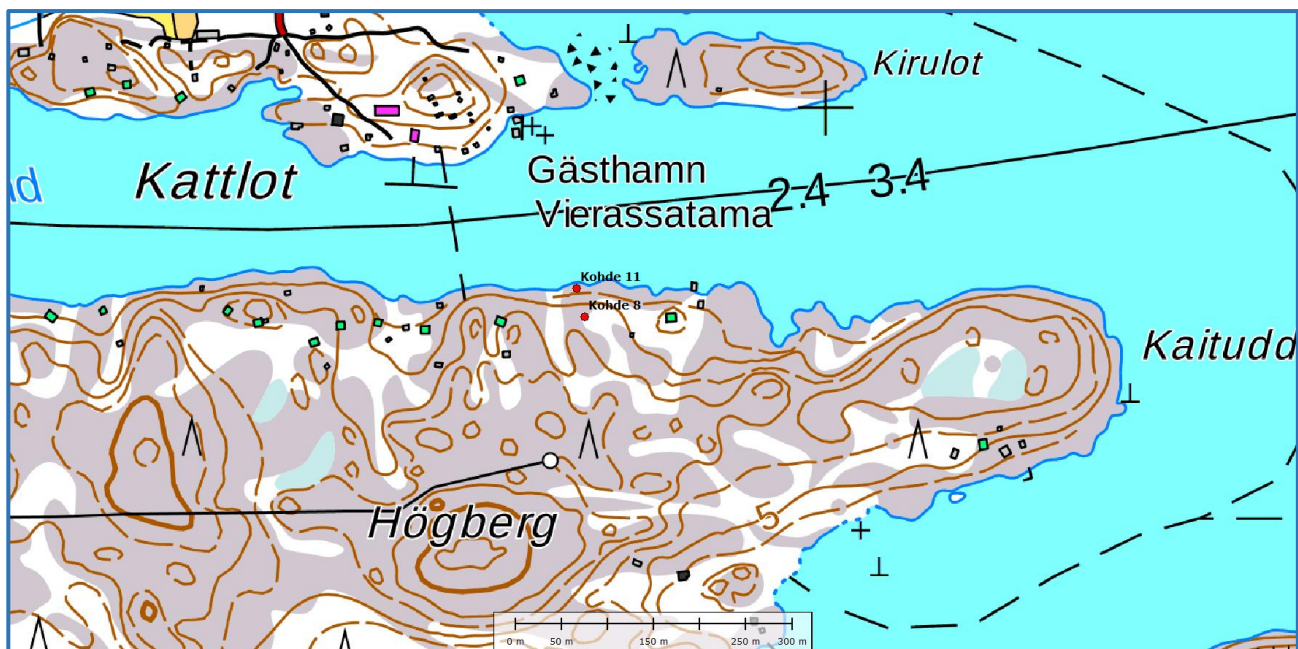
Kuggvikin satamassa suunniteltiin ilmakuvista havaittujen hirsiarkkukohteiden tarkastamista sukeltaen, mutta satamassa oli juuri aloitettu rannan ruoppaustyö, joka sotki näkyvyyden vedessä. Kohteet jäivät siten tarkemmin visuaalisesti tarkastamatta ja niiden ikää on ilmakuvien perusteella vaikea arvioida.

Vuosisatoja vanhojen laitureiden rannanpuoleiset päät voivat olla useita metrejä kuivalla maalla maannousun vuoksi ja mataliin rantoihin rakennettujen pitkien laitureiden toinen pää vielä vedessä. Tästä syystä tarkistettiin LiDar-aineistosta olisiko mahdollista, että maalla näkyisi merkkejä hirsiarkkujen kivistä. Aineiston tarkkuus ei kuitenkaan riittänyt mahdollisten maalle jääneiden arkkuperustusten havainnointiin.

9. KOHTEET

Kartta 16. Kohteet 1-7, 9-10 ja 12-13 tutkimusalueella 1.

Kartta 17. Kohteet 8 ja 11 tutkimusalueella 1.

Kartta 18. Kohteet 14 ja 15 tutkimusalueella 2.

KOHDE 1. PARAINEN SKORVLOT

Kohteen ID: 279010013	
Nimi: Parainen Skorvlot	Kunta: Parainen
Laji: Kiinteä muinaisjäännös	Vedenalainen: Ei
Tyyppi: Taide, muistomerkit, hakkaukset	Tyyppin tarkenne: Kalliohakkaus
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: 1599
Koordinaatit: TM35 N 6675871, E 200941 ja WGS84 P 60° 06,608' ja I 21° 36,990'	
Koordinaattiselite: GPS mittaus kohteen keskipisteestä	
TM35 karttalehti: L3133F2	
Kuvaus:	

Korpoströmin Björkholmin edustalla sijaitsevassa pienessä Skorvlotin saarella tarkastettiin ennestään tunnettu kalliohakkaus. Kohteen koordinaatit tarkentuivat tarkastuksen yhteydessä.

Hakkaus on ympäröity irtokivillä ja paikalle johtaa polku saaren korkeimmalla kohdalla sijaitsevalta vanhalta luotsimökiltä. Luotsimökki on retkeilijöiden käytössä ja siellä on kuvia ja kertomuksia saaren historiasta. Vanhan luotsimökin perustukset sijaitsevat nykyisen mökin vieressä sen itäpuolella.

Hakkauksen koillispuolella muutaman metrin päässä on kahden kiven päälle ollut aseteltuna laakea kivi kuin penkiksi. Asetelman koordinaatit ovat WGS84 P 60° 06,609' ja I 21° 37,000'

Kuva 3.

Vaakuna on yksi parhaiten näkyvissä olevista yksityiskohdista kalliohakkauksessa.

Kuva 4.

Kalliohakkaus on ympäröity irtokivillä.

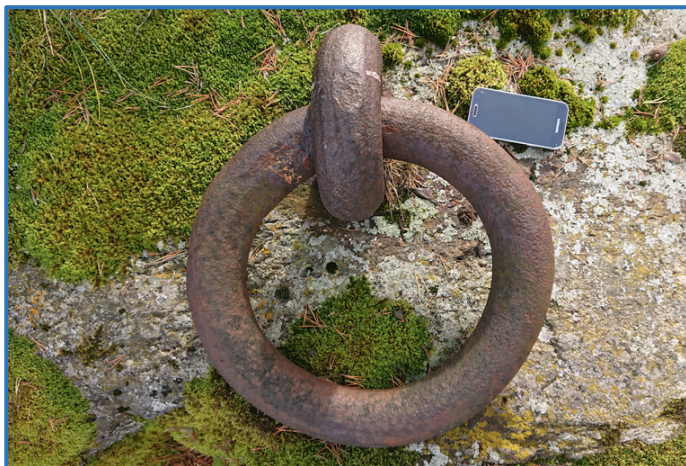

Kuva 5.

"Kivipenkki" Skorvlotin pohjoisrannalla. Aluskivien päällä ollut laakakivi on vierähtänyt alas.

KOHDE 2. SKORVLOT RENGAS KALLIOSSA

Kohteen ID: Uusi kohde	
Nimi: Skorvlot 2 (ehdotus)	Kunta: Parainen
Laji: Kiinteä muinaisjäännös	Vedenalainen: Ei
Tyyppi: Satamat, kiinnittymispaikat	Tyypin tarkenne: Rautarengas
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: 1842 ?
Koordinaatit: TM35 N 6675898, E 200932 ja WGS84 P 60° 06,622' ja I 21° 36,977'	
Koordinaattiselite: GPS mittaus kohteen keskipisteestä	
TM35 karttalehti: L3133F2	
Kuvaus: Korpoströmin Björkholmin edustalla sijaitsevassa pienessä Skorvlotin saarella tarkastettiin ennestään tiedossa oleva rautainen rengas kalliolla. Kohteen koordinaatit tarkentuivat tarkastuksen yhteydessä. Rengas sijaitsee saaren pohjoisrannalla parin metrin päässä vesirajasta kallionnyppylän päällä. On luonnollista ajatella, että rengasta olisi käytetty alusten kiinnittymiseen. Massiivisen renkaan käyttötarkoitus on voinut liittyä myös saaren kohdalla kapeimmillaan olevan Norrsundin sulkemiseen aluksilta esimerkiksi kelluvalla väyläesteellä tai kettingillä. Paikallinen perimätieto kertoo, että vastarannalla olisi ollut myös rengas, mutta sitä ei paikannettu tässä tutkimuksessa. Saarella sijaitsevan luotsituvan kuvanäyttelyn yhteydessä kerrotaan, että rengas ja sen vastinpari olisivat vuodelta 1842. Lähdetietoa renkaan ajoitukselle tai käyttötarkoitukselle ei kerrota tarkemmin. Skorvlotin rengas on samanlainen kuin Näsuddenin rengas (kohde 10). On mahdollista, että ne ovat saman ikäisiä ja ne voivat muodostaa parin.	

Kuva 6.

Skorvlotin pohjoisrannalla on suuri rautarengas kalliolla.

KOHDE 3. BJÖRKHOLM KALLIOHAKKAUS: KOMPASSI

Kohteen ID: -	
Nimi: Parainen Björkholm (ehdotus)	Kunta: Parainen
Laji: Kiinteä muinaisjäänös	Vedenalainen: Ei
Tyyppi: Taide, muistomerkit, hakkaukset	Tyypin tarkenne: Kalliohakkaus
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: TM35 N 6675635, E 200085 ja WGS84 P 60° 06,444' ja I 21° 36,091'	
Koordinaattiselite: GPS mittaus kohteen keskipisteestä	
TM35 karttalehti: L3133F2	
Kuvaus: Björkholmin saaren länsiosassa saaren korkeimmalla kohdalla sijaitsee kallioon hakattu kompassi. Kompassi on ollut tiedossa, mutta sen koordinaatit tarkentuivat tarkastuksen yhteydessä.	

Kuva 7.

Kompassi kaiverrettuna
kallion päälle
Björkholmin saarella.

KOHDE 4. BJÖRKHOLM KALLIOHAKKAUKSET: LAIVA JA TEKSTI

Kohteen ID: -	
Nimi: Parainen Björkholm 2 (ehdotus)	Kunta: Parainen
Laji: Kiinteä muinaisjäänös	Vedenalainen: Ei
Tyyppi: Taide, muistomerkit, hakkaukset	Tyypin tarkenne: Kalliohakkaus
Lukumäärä: 2	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: 1799 ja 1814
Koordinaatit: Laiva ja teksti TM35 N 6675766, E 199995 ja WGS84 P 60° 06,510' ja I 21° 35,982'	
Teksti ja vuosiluku TM35 N 6675764, E 199994 ja WGS84 P 60° 06,509' ja I 21° 35,981'	
Koordinaattiselite: GPS mittaus kohteen keskipisteestä	
TM35 karttalehti: L3133D4	
Kuvaus: Björkholmin saaren länsiosassa saaren pohjoisrannalla sijaitsee kaksi vierekkäistä eriaikaista kalliohakkausta. Hakkaukset sijaitsevat aivan saaristokeskusta vastapäätä. Hakkaukset ovat olleet	

tiedossa, mutta niiden koordinaatit tarkentuivat tarkastuksen yhteydessä. Yksinkertaisempi hakkauksista on teksti ja vuosiluku WB 1814. Toinen hakkauksista on massiivisempi: yläosassa on laiva, jonka alla on neljä riviä tekstiä sekä viivoja.

Havaittiin, että kaikki laivahakkauksen alla olevat tekstirivit päättyvät kaksoispisteeseen.

1799.d:12.jul:

28.Passager:

H.Reys:

W: S:

Korpoströmin suunnasta katsottaessa saareen, WB 1814 sijaitsee laivahakkauksen oikealla puolella.

Tarkastuksen yhteydessä hakkausten päältä poistettiin vähäisiä määriä sammalta ja jäkälää harjaamalla. Kuvioden kasteleminen auttoi niiden havaitsemista.

Kuva 8.

Kalliopiirros on päivätty
12. heinäkuuta 1799.

Kuva 9.

Kalliopiirroksessa oleva
laiva kokonaisuuden
yläreunassa.

Kuva 10.

Kalliopiirros WB 1814.

KOHDE 5. BJÖRKHOLM KIVILATOMUS

Kohteen ID: -	
Nimi: Parainen Björkholm 3 (ehdotus)	Kunta: Parainen
Laji: Kiinteä muinaisjäännös	Vedenalainen: Ei
Tyyppi: Kivirakenteet	Tyypin tarkenne: Latomus/perustus?
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: 1743 ?
Koordinaatit: TM35 N 6675665, E 200091 ja WGS84 P 60° 06,460' ja I 21° 36,094'	
Koordinaattiselite: GPS mittaus kohteen keskipisteestä	
TM35 karttalehti: L3133F2	
Kuvaus: Björkholmin saaren länsiosassa saaren pohjoiseen viettävällä rinteellä havaittiin kivilatomus, joka ei vaikuta kiviunnilta. Marcus Lepola arveli, että mahdollisesti kyseessä on vuoden 1743 venäläisessä taistelukartassa merkittynä olevan tähystystornin perusta. Latomus sijaitsee paikalla, josta olisi ilman puustoa hyvä näkymä itään, länteen ja pohjoiseen. Latomus on kooltaan noin 1 x 1,5 metriä.	

Kuva 11.

Björkholmin pohjoisrinteen yläosassa havaittiin kivilatomus, joka ei vaikuta uunilta. Mahdollisesti kyseessä on tähystyspaikan perustus.

KOHDE 6. BJÖRKHOLM KIVIUUNI

Kohteen ID: -	
Nimi: Parainen Björkholm 4 (ehdotus)	Kunta: Parainen
Laji: Kiinteä muinaisjäännös	Vedenalainen: Ei
Tyyppi: Kivirakenteet	Tyypin tarkenne: Ryssänuunit
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: TM35 N 6675732, E 200046 ja WGS84 P 60° 06,494' ja I 21° 36,040'	
Koordinaattiselite: GPS mittaus kohteen keskipisteestä	
TM35 karttalehti: L3133F2	
Kuvaus: Björkholmin saaren länsiosassa saaren pohjoiseen viettävällä rinteellä havaittiin kiviuni. Kivet asettuvat noin 1 x 1 metrin alueelle. Ne ovat osin liikkuneet alkuperäisiltä paikoiltaan.	

Kuva 12.

Björkholmin saarella havaittiin todennäköinen kiviunun jäännös.

KOHDE 7. RINGGRUNDET RENGAS KALLIOSSA

Kohteen ID: -	
Nimi: Ringgrundet (ehdotus)	Kunta: Parainen
Laji: Kiinteä muinaisjäännös	Vedenalainen: Ei
Tyyppi: Satamat, kiinnittymispaikat	Tyypin tarkenne: Rautarengas
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: TM35 N 6675767, E 200279 ja WGS84 P 60° 06,523 ja I 21° 36,287	
Koordinaattiselite: GPS mittaus kohteen keskipisteestä	
TM35 karttalehti: L3133F2	
Kuvaus: Ringgrundet on pieni saari Bröckholmin saaren edustalla. Se on oletettavasti saanut nimensä saaren pohjoisosaan kallioon kiinnitetyn rautaisen renkaan mukaan. Renkaan läpimitta on noin 20 cm. Paikka on merkitty peruskarttaan. Ringgrundetin rengas on samanlainen kuin Korpoströmin sataman läheisyydessä sijaitseva rengas. Nämä ovat mahdollisesti saman ikäisiä ja voivat muodostaa parin.	

Kuva 13.

Ringgrundetin
rautarengas.

KOHDE 8. KAIT LABYRINTTI

Kohteen ID: -	
Nimi: Kait 1 (ehdotus)	Kunta: Parainen
Laji: Kiinteä muinaisjäännös	Vedenalainen: Ei
Tyyppi: Kivirakenteet	Tyypin tarkenne: Labyrintti
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen?	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: TM35 N 6675769, E 202738 ja WGS84 P 60° 06,632' ja I 21° 38,929'	
Koordinaattiselite: GPS mittaus kohteen keskipisteestä	
TM35 karttalehti: L3133F2	
Kuvaus: Kait saaren pohjoisrannalla lähes vastarannan Rumarin vierasvenesatamaa vastapäätä dokumentoitiin ennestään tunnettu labyrintti. Se sijaitsee pohjoiseen viettävällä rinteellä. Labyrintti on kooltaan noin 5 x 7 metriä. Sen pohjoispäässä vaikuttaa olevan pari suurempaa "keskuskiveä", joiden ympäri kaarevat kehät on muotoiltu. Labyrintti on osittain peittynyt sammaliin.	

Kuva 14.

Labyrintti sijaitsee kohti merta viettävällä rinteellä. Kivet ovat osittain kokonaan sammalen peitossa.

Kuva 15.

Labyrintin pohjoispäässä on pari suurempaa kiveä, joiden ympäriltä kaarevat muodot vaikuttavat saavan alkunsa.

KOHDE 9. NÄSUDDEN 1

Kohteen ID: 279010012	
Nimi: Näsudden 1	Kunta: Parainen
Laji: Kiinteä muinaisjäännös	Vedenalainen: Ei
Tyyppi: Taide, muistomerkit, hakkaukset	Tyypin tarkenne: Kalliohakkaus
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: TM35 N 6676065, E 200556 ja WGS84 P 60° 06,695 ja I 21° 36,559	
Koordinaattiselite: GPS mittaus kohteen keskipisteestä	
TM35 karttalehti: L3133F2	
Kuvaus: Näsuddenin kalliohakkaus sijaitsee veneveistämön ja asuinrakennuksen läheisyydessä. Kalliohakkaus on inventoitu vuonna 2014 ja siitä on muinaisjäännösrekisterissä kattavat tiedot. Paikka on merkitty peruskarttaan. Tarkastuksen yhteydessä hakkaukseen levitettiin kalkkia, jotta se saatiin paremmin näkyviin. Läheistä kalliohakkausta Runsunda 1000026420 ei tarkastettu. Myös se on tarkastettu vuonna 2014 ja siitä on kattavat tiedot rekisterissä.	

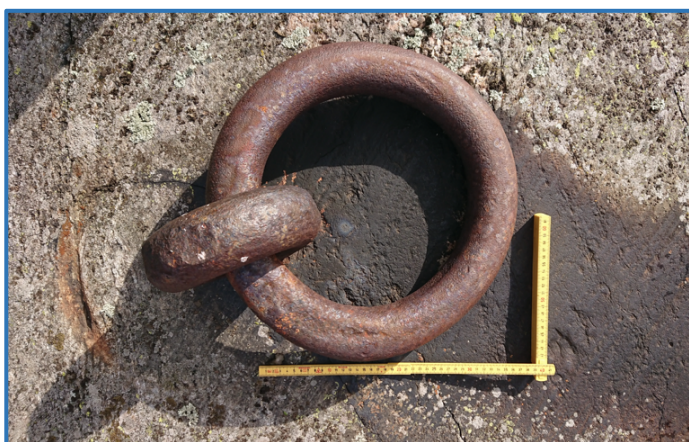
Kuva 16.

Näsudden 1 kalliohakkaus.

KOHDE 10. NÄSUDDEN RENGAS KALLIOSSA

Kohteen ID: -	
Nimi: Näsudden 2 (ehdotus)	Kunta: Parainen
Laji: Kiinteä muinaisjäännös	Vedenalainen: Ei

Tyyppi: Satamat, kiinnittymispaikat	Tyyppin tarkenne: Rautarengas
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: TM35 N 6676017, E 200589 ja WGS84 P 60° 06,671 ja I 21° 36,599	
Koordinaattiselite: GPS mittaus kohteen keskipisteestä	
TM35 karttalehti: L3133F2	
Kuvaus: Rantakallion päälle kiinnitetty rautarengas Näsuddenin etelärannalla talon edustalla. Renkaan halkaisija on noin 20 cm. Näsuddenin rengas on samanlainen kuin Skorvlotin rengas (kohde 2). On mahdollista, että ne ovat saman ikäisiä ja ne voivat muodostaa parin.	

Kuva 17.

Näsuddenin rannassa silokallioon kiinnitetty massiivinen rautarengas.

Kuva 18.

Maisema kohti Björkholmia Näsuddenin rannasta.

KOHDE 11. KAIT KIINNITYSRENGAS JA HAKKAUS

Kohteen ID: -	
Nimi: Kait 2 (ehdotus)	Kunta: Parainen
Laji: Muu kohde	Vedenalainen: Ei
Tyyppi: Satamat, kiinnittymispaikat	Tyyppin tarkenne: Rautarengas ja kalliohakkaus
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: ?
Koordinaatit: TM35 N 6675803, E 202731 ja WGS84 P 60° 06,650 ja I 21° 38,919	
Koordinaattiselite: GPS mittaus kohteen keskipisteestä	
TM35 karttalehti: L3133F2	
Kuvaus:	

Kait saaren pohjoisrannalla rantakalliossa on veneen kiinnittymispaikka, joka on merkitty kalliohakkauksella numero 51.

Kuva 19.

Kalliossa on rautalenkki ja siinä kiinni kaksi lenkkiä rautaketinkä. Vieressä on kalliohakkaus 51.

KOHDE 12. HYLKY 1586

Kohteen ID: 1586	
Nimi: Korpoström	Kunta: Parainen
Laji: Muu kohde	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: Alusten hylät	Tyyppin tarkenne: Puu
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: 1950-luku
Koordinaatit: TM35 N 6676152, E 200221 ja WGS84 P 60° 06,727 ja I 21° 36,191	
Koordinaattiselite: GPS mittaus kohteen keskipisteestä	
TM35 karttalehti: L3133F2	
Kuvaus: Alf-niminen alus hinattiin Lohmista Korpoströmiin ilmeisesti 1950-luvulla. Hylystä löytyy kuva syyskuulta vuonna 1955, jolloin alus oli vielä ehjä ja pinnalla. Paikalliset lapset käyttivät alusta leikkipaikkana ja uimahyppytornina. Alus poltettiin rantaan ja siitä on nykyään jäljellä vain pohja. Korkeimmat kaarenpäät näkyvät edelleen pinnan yläpuolelle. Vuonna 2017 hyllyn päällä on ollut parkkeerattuna ruoppaaja. Hyllyn vaiheista kertoi paikallinen asukas, kenen henkilökohtaisista valokuvistaan löytyi edellä mainittu kuva Alfista. Haastattelussa hän kuvaili lasten leikkejä hyllyllä nuoruusvuosiltaan. Christoffer Ericsson mainitsee muistiinpanoissaan vuonna 1968 hyllyn lahden suulla. Todennäköisesti kyseessä on juuri Alfin hylky. Tutkimuksissa ei havaittu mitään muuta hylkyyn viittaavaa alueella. Hylkyä tarkasteltiin ROV:illa, mutta paras kokonaiskuva hylystä saatiin ilmakuvasta. Kansallismuseon esinekokoelmassa on numerolla 61141 kolmijalkaisen savipadan puolikas, joka on löytynyt ennen vuotta 1963 Korppoonvirrassa olevasta laivanhylystä (esine on ollut esillä "veneurheilunäyttelyssä" vuonna 1963). Esineen luettelointitiedoissa hyllyn kerrotaan olevan noin 10 metrin syvyydessä, mutta tarkemmat löytötiedot puuttuvat. Padan korkeus on 25 cm ja halkaisija noin 22 cm. Padan arvioidaan olevan peräisin 1700-luvulta. Pata ei ole tästä kyseisestä hylystä. Korppoonvirrassa ei havaittu luotauksissa hylkyä, josta pata voisi olla peräisin. Korpogårdin pellolla käytiin kuvaamassa hyllyn osia, jotka on kertoman mukaan ruopattu aivan tilan rannasta. Todennäköisesti osat liittyvät Alf hylkyyn. Osissa on runsaasti rautakrustittumaa naulojen	

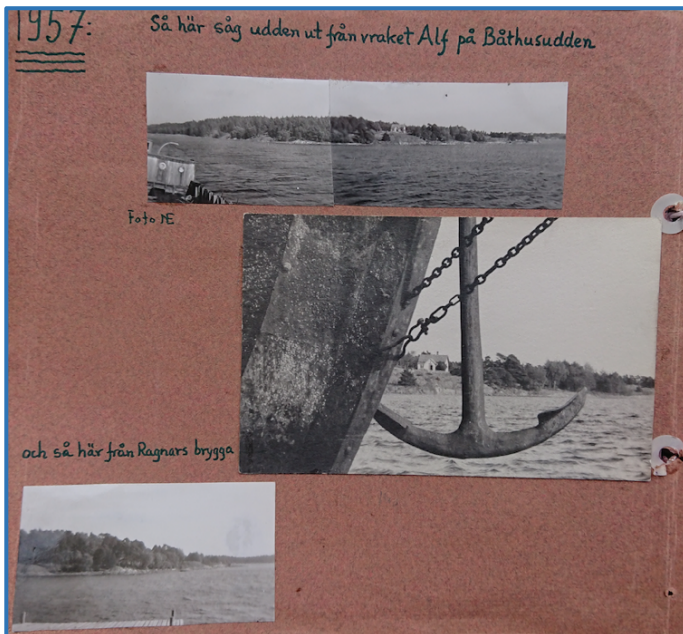
ympäristössä. Osat eivät näytä erityisen vanhoilta. Lisäksi niissä näkyi osittain palamisen jälkiä, mikä myös viittaa Alfiin.

Lisäksi kuvattiin tilan ulkorakennuksen sisäseinälle nostettu hylkypuu, joka on ulkona sijaitsevia osia paljon vanhempi, ja eroaa myös materiaaaliltaan ruopatuista osista. Hylkypuu vaikuttaa tammelta. Pinta on kuivuessaan halkeillut. Tässä kappaleessa ei ole merkkejä raudan käytöstä. Noin kolme metriä pitkä ja 30 cm leveä mahdollisesti kylki- tai kansilankun kappale on hyvin kulunut ja pyöristynyt alkuperäisestä muodostaan. Siinä on useita puutappeja edelleen paikoillaan. Kyseessä voi olla pitkiäkin matkoja meressä kellunut kappale tai esimerkiksi taistelussa irronnut osa.

Kuva 20.

Alf -aluksen keula kuvattuna syyskuussa 1955 Korpoströmin Båthusuddenissa. Kuva paikallisen asukkaan kotialbumi.

Kuva 21.

Alf kuvattuna vuonna 1957. Kuvat paikallisen asukkaan kotialbumi.

Kuva 22. Ilmakuva Alfin hylystä rantaan uponneena.

Kuva 23. Esimerkki Korpogårdin pellolla kuvatuista hylynosista. Iältään kappaleet sopisivat Alf-hylyn osiksi.

Kuva 24. Korpogårdin ulkorakennuksen seinälle nostettu hylynkappale.

Kuva 25.

Korpogårdin ulkorakennuksen sisäseinällä on rantaan ajelehtineen kylkilankun kappale.

KOHDE 13. SKORVLOT LUOTSITUPA

Kohteen ID: -	
Nimi: Skorvlot 2 (ehdotus)	Kunta: Parainen
Laji: Kiinteä muinaisjäännös	Vedenalainen: Ei
Tyyppi: Kivirakenteet	Tyypin tarkenne: Perustukset
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: 1800-luku
Koordinaatit: TM35 N 6675868, E 200914 ja WGS84 P 60° 06,605 ja I 21° 36,961	
Koordinaattiselite: GPS mittaus kohteen keskipisteestä	
TM35 karttalehti: L3133F2	
Kuvaus:	
Luotsituvan kiviperustus, josta on jäljellä osittain paikoiltaan siirtyneitä tai siirrettyjä lohkottuja luonnonkiviä. Yksi kulmakivi vaikuttaa olevan alkuperäisillä paikoillaan. Perustuksen alkuperäistä kokoa on vaikea arvioida. Perustus sijaitsee aivan nykyisen luotsituvan itäpuolella. Nykyinen luotsitupa on retkeilijöiden käytössä. Tuvassa on esillä kuvia ja tietoa alueen historiasta. Kerrotaan, että viimeisin luotsitupa rakennettiin Skorvlotiin vuonna 1842. Lohmin ja Skorvlotin luotsiasemat yhdistettiin vuonna 1875. Lohmin nykyinen luotsiasemarakennus on vuodelta 1895. Lohmin luotsituvan piirustukset vuodelta 1842 löytyvät kansallisarkiston digitaaliarkistosta.	

Kuva 26. Vanhan luotsituvan perustus Skorvlotissa.

KOHDE 14. KUGGVIK HIRSIARKKU 1

Kohteen ID: -	
Nimi: Kuggvik 1 (ehdotus)	Kunta: Parainen
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: Satamat	Tyypin tarkenne: Hirsiarkun kivet
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: -
Koordinaatit: TM35 N 6681929, E 197130 ja WGS84 P 60° 09,689 ja I 21° 32,355	
Koordinaattiselite: GPS mittaus ilmakuvasta	
TM35 karttalehti: L3134C4	
Kuvaus: Korppoon Kuggvikin satamassa havaittiin ilmakuvista säännöllinen kivikasauma. Oletettavasti kyseessä on hirsiarkun jäännö, josta hirret on joko poistettu tai ajan kuluessa rikkoutuessaan hävinneet. Kivinen jäännö on kooltaan noin 2 x 3 metriä. Kohde sijaitsee lähellä rantaa ja sen läheisyydessä on modernin laiturin jäänteet. Aluetta ei päästy sukeltaen tutkimaan, koska satamassa oli juuri aloitettu ruoppaustyö, joka samensi veden niin, että näkyvyys menetettiin.	

Kuva 27. Kuggvik hirsarkku 1.

KOHDE 15. KUGGVIK HIRSIARKKU 2

Kohteen ID: -	
Nimi: Kuggvik 2 (ehdotus)	Kunta: Parainen
Laji: Mahdollinen muinaisjäännös	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: Satamat	Tyypin tarkenne: Hirsarkun kivet
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: -
Koordinaatit: TM35 N 6681961, E 197080 ja WGS84 P 60° 09,704 ja I 21° 32,299	
Koordinaattiselite: GPS mittaus ilmakuvasta	
TM35 karttalehti: L3134C4	
Kuvaus: Korppoon Kuggvikin satamassa havaittiin ilmakuvista säännöllinen kivikasauma. Oletettavasti kyseessä on hirsarkun jäännös, josta hirret on joko poistettu tai ajan kuluessa rikkoutuessaan hävinneet. Kivinen jäännös on kooltaan noin 2 x 4 metriä. Se sijaitsee lähellä rantaa kohteesta 14 länteen. Kohteet 14 ja 15 eivät todennäköisesti liity toisiinsa. Aluetta ei päästy sukeltaen tutkimaan, koska satamassa oli juuri aloitettu ruoppaustyö, joka samensi veden niin, että näkyvyys menetettiin.	

Kuva 28. Kugvik hirsiaarkku 2.

KOHDE 16. PUISET TOLPAT

Kohteen ID: -	
Nimi: Korpoström	Kunta: Parainen
Laji: Muu kohde	Vedenalainen: Kyllä
Tyyppi: Satamat	Tyypin tarkenne: Puu
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: -
Koordinaatit: TM35 N 6973971, E 536741 ja WGS84 P 60° 06,650 ja I 21° 38,919	
Koordinaattiselite: Karttaote tolppien nostajalta	
TM35 karttalehti: L3133F2	
Kuvaus:	
Mistä nostettu? 3-4 metriä pitkät tolpat on nostettu merestä ja säilötty paikallismuseoon. Alapäähän on veistetty erikoiset jengat. Yhdessä on kiinni naula, joka vaikuttaa siltä, että jos se on alun perin tolppaan kiinnitetty, niin tolpat eivät olisi erityisen vanhoja. Oksien määrästä ja sijainnista päätellen puu on kuusta. Puun kulumisesta päätellen ne ovat katkenneet vesirajasta, mikä viittaa siihen, että luonnonvoimat ovat katkoneet ne ajan kuluessa. Sedimentin sisällä ollut osa on hyväkuntoista ja raja näkyy puussa hyvin.	

Kuva 29.

Museoon siirrettyissä tolmissa on alapäähän veistetyt jengat.

Kuva 30.

Yhdessä jengoista oli kiinni ruostunut rautanaula, joka vaikuttaa melko modernilta.

Kuva 31.

Tolpat ovat 3-4 metriä pitkiä.

10. TULOSTEN TULKINTA

Tutkimuksessa löydettiin ja dokumentoitiin tunnetut muinaisjäännöskohteet Korpoströmin ympäristössä, jotka oli hankkeen tavoitteiksi määritelty. Lisäksi Björkholmin saaresta löydettiin yksi uusi kivilatomus ja yksi kivi-uuni. Tutkimuksessa ei havaittu uusia varmoja vedenalaisia muinaisjäännöksiä.

LÄHTEET

PAINETUT LÄHTEET

Lehtinen et al. (toim.) 1998	Martti Lehtinen, Pekka Nurmi ja Tapani Rämö (toim.). <i>Suomen kallioperä: 3000 vuosimiljoonaa</i> . Helsinki, Suomen Geologinen Seura ry. 1998.
Smulter 1994	Johan Smulter, <i>Korpo genom tiderna</i> , Korpo kommun 1994.
Westerdahl 2009	Christer Westerdahl, <i>Shipyards and Boatbuilding Sites, Features of the Maritime Cultural Landscapes of the North</i> . Sozialgeschichte der schifffahrt. Deutsches Schifffahrtsarchiv julkaisu 32, 2009. s. 267-344.
Winterhalter 1992	Winterhalter B., <i>Late-Quaternary stratigraphy of the Baltic Sea sediments – a review</i> . Bull. Geol. Soc. Finland 64, 1992. s. 189-194.

ELEKTRONISET LÄHTEET

Museoviraston muinaisjäännösrekisteri:
<https://www.kyppi.fi>.

<http://skargardscentrum.fi/fastprogram/costal-past/?lang=fi>.

Olav Eklund, <http://www.geologia.fi/index.php/2018/05/24/miksi-lounais-suomessa-on-saaristo/>.
Anu Hakala, <http://www.geologia.fi/index.php/2018/05/28/moreenit/>.
Markku Poutanen, <https://www.maanmittauslaitos.fi/tutkimus/teematietoa/maannousu>.

HENKILÖKOHTAISET TIEDONANNOT

Tutkija Marcus Lepola Korppoon historiasta.
Paikallismuseon aktiivi merestä nostetuista tolpista.
Paikallinen asukas Alf-hylyn historiasta.

KARTTALÄHTEET

Maanmittauslaitos peruskarttapohja.

Krigsarkivet, SE/KrA/0425/15/114. Situations Charta öfwer Action hållen wid Corpo ström emellan svenska och Ryska Gallere Flottan Åhr 1743.

Krigsarkivet, SE/KrA/0425/15/113. Charta öfwer Slaget wid Corpo emellan de Svenske och Ryske Galler Flottorne som höllo d. 20 Maj 1743, upprättad efter bifogade extraxt af General Koits journal samt lotsarr berättelse som wid slaget varit närwarande. Holmarne och Korpo stranden geometrice afmätta i September månad 1743 af Adam Gete. P.G. Bethun. Till kartan här general Koits relation av slaget.

Krigsarkivet, SE/KrA/0425/15/115. Rysk text. "Plann der geschehen Bataille in Anno 1743 Jahre zwischen der Käijserl. Russischen und Königl. schwedischen Flotte beij Corpo, d. 20 Maj, wie die Jahrzeichen werden genannt. ist hie zu sehen."

Kansallisarkiston digitaaliarkisto, Maanmittaushallitus, Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma), Pitäjänkartasto, Korppoo (1032 11 la.* -/- -).